

อิทธิพลทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกต่อระดับจิตวิญญาณ
ของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา
ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

The Effecting of the Positive Psychological Capital on the
Entrepreneurial Mind: A Case Study of the Vocational
Students in Mueang NongKhai District,
NongKhai Province, Thailand

Lan Tianyu

Nara Kittimettheekul

KhonKaen University, NongKhai Campus

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์หองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก และวิเคราะห์ระดับอิทธิพลของจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาใน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

วิธีการวิจัย

การวิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ถูกพัฒนาขึ้นจากนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาทั้ง 4 แห่งใน อ.เมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายจำนวน 291 ตัวอย่าง และทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบของตัวแปรเพื่อจัดกลุ่มปัจจัยของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ ในขั้นตอนสุดท้ายทำการหาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง Partial Least Square Path Modeling (PLS-PM) แบบลำดับที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า

ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกสามารถจัดกลุ่มองค์ประกอบได้ 5 ปัจจัย คือ การจัดการทรัพยากร การพัฒนาตนเอง การมองโลกในแง่ดี ความสำเร็จ และการจัดการปัญหา ส่วนจิต



วิญญานของการเป็นผู้ประกอบการสามารถจัดองค์ประกอบได้ 4 ปัจจัย คือ ข้อมูลทางธุรกิจ ความคิดสร้างสรรค์ สารสนเทศ และการตั้งเป้าหมาย ในการวิเคราะห์อิทธิพลด้วยสมการโครงสร้าง และการวิเคราะห์อิทธิพล พบว่า ทู่นทางจิตวิทยาเชิงบวกมีอิทธิพลต่อการเกิดจิตวิญญานของการเป็นผู้ประกอบการเป็นอย่างสูง

คำสำคัญ : ทู่นทางจิตวิทยาเชิงบวก, จิตวิญญานของการเป็นผู้ประกอบการ

Abstract

This research aimed to find the factors of positive psychology capital and affecting level positive psychology capital to the entrepreneurial mindset of vocational institute's students in Nong Khai Province.

Methodology

The research was carried out to 291 sample students of four vocational institutes in Nong Khai Province by a developed questionnaire, and analyzed the components of the variables to classify the factors of the positive and the spiritual entrepreneurship. In the last step, find the second order Partial Least Square Path Modeling (PLS-PM).

The founding of study

Positive psychological capital can be grouped into five components: resource management Personal Development Optimism, success, and problem management. The entrepreneurial mindset can be classified into four factors, business information, creativity, information and goal setting. The influence analysis deployed by the structural equation and influences reveals analysis that positive psychological capital highly influenced on the entrepreneurial spirit.

Keywords: positive psychological capital, entrepreneurial mindset



บทนำ

ในยุคแห่งอุตสาหกรรม 4.0 กล่าวได้ว่าเป็น “ยุคใหม่สำหรับการเป็นผู้ประกอบการ” มีผลทำให้เกิดธุรกิจใหม่ การสร้างธุรกิจด้วยนวัตกรรมนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการนี้ทำให้มีจำนวนเงินทุนที่พร้อมลงทุนในธุรกิจใหม่เพิ่มขึ้นจำนวนมาก สถานการณ์ดังกล่าวนี้ได้เกิดขึ้นทั่วไปทำให้เกิดสภาวะการแข่งขันทางธุรกิจที่เพิ่มขึ้น ผู้ประกอบการต้องเรียนรู้การพัฒนาศักยภาพของตนเองจากประสบการณ์และสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเพื่อให้เข้าใจจุดเด่นจุดอ่อน จนนำไปสู่ความสามารถของตนเอง และเรียนรู้วิธีการใช้จุดเด่นและจุดอ่อนให้เกิดประโยชน์ทางธุรกิจอย่างเต็มที่ วิธีการหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลเพื่อการพัฒนาทางธุรกิจนั้น เป็นแนวคิดการศึกษาและการอบรมเพื่อความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) ระบุว่า จิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการไม่ได้เกิดจากธรรมชาติ หากแต่เกิดจากการพัฒนาขีดความสามารถของบุคคลผ่านการเรียนรู้ การอบรม และประสบการณ์ในอดีตเป็นฐานของการพัฒนา (Timmons J.A. & Spinelli, S., 2008)

ในการเป็นผู้ประกอบการมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ จิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ จากรายงานของ Enterprise and entrepreneurship education: Guidance for UK higher education providers โดย (The Quality Assurance Agency for Higher Education, 2012) และนักวิจัยหลายท่าน (Kelley, D.J., Singer, S., And Herrington, M., 2012) (สุชาติ ไตรภพสกุล และ สหทัยา ชูชาติพงษ์) เคยทำการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมและการพัฒนาสำหรับจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการตามทฤษฎีของ Timmons ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ประสบการณ์ทำงาน ระดับการศึกษา และปัจจัยการผลิตทั้งก็เป็นปัจจัยภายนอกที่สามารถส่งผลให้ต่อการสร้างจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการในระดับปัจเจกบุคคล

(Shen, Z. & Wang P., 2013) ทำการการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การวิจัยด้านจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการโดยส่วนใหญ่เน้นไปยังปัจจัยภายนอกเพียงด้านเดียวยังขาดการให้ความสำคัญด้านปัจจัยภายใน ดังนั้น ทำการวิจัยเกี่ยวกับกลไกการตัดสินใจทางจิตวิทยาภายในของบุคคลเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในต้องมีความสัมพันธ์และ



ปฏิสัมพันธ์กัน จึงเป็นระบบสมบูรณที่ไม่สามารถแบ่งแยกออกจากกันได้ ทั้งหมดนี้ จึงเป็นภาพสะท้อนกระบวนการทางความคิด และสภาพจิตใจของผู้ประกอบการของบุคคล

จิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกิดจากความรู้และประสบการณ์ต่อตนเองที่ได้มาจากการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอก มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการใช้การรับรู้ทางจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อการตัดสินใจในการดำเนินงานธุรกิจ (Shen, Z. & Wang P., 2013) แม้ว่ามีผลการวิจัยเคยสรุปไปแล้วว่า ทูทางจิตวิทยาเชิงบวกจะส่งผลให้ต่อการวิจัยสำหรับการเป็นผู้ประกอบการ (Jensen, S.M. & Luthans, F., 2006) และมีการวิจัยเชิงประจักษ์ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทูทางจิตวิทยาเชิงบวกและการตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (Wang, J, 2014) แต่ยังไม่มีการวิจัยสำหรับผลกระทบต่อจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการจากทูทางจิตวิทยาเชิงบวก

ในประเทศไทยได้มีนโยบายการส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ในระดับเยาวชนและในสถานศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557, 2557) หรือที่เรียกว่า Thailand Start Up โดยเฉพาะในสถาบันอาชีวศึกษาที่เน้นเรื่องการเรียนรู้เพื่อประกอบการชีพและการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งในการวิจัยที่ผ่านมายังไม่เคยทำการศึกษาในรูปแบบของความสัมพันธ์ของทูทางจิตวิทยาเชิงบวกที่ส่งผลต่อระดับจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ ทั้งนี้ การสร้างผู้ประกอบการต้องเกิดจากหลายปัจจัยในเวลาเดียวกันเพื่อให้พัฒนาคนเป็นไปอย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น

จังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความต้องการในการสร้างผู้ประกอบการ เนื่องจากเป็นพื้นที่การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภายใต้การประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ปี 2558 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ สถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดหนองคาย จึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ในตอบสนองต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และนโยบายของประเทศไทยเกี่ยวกับ Thailand Start-Up

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบของทูทางจิตวิทยาเชิงบวก และจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาใน อ.เมืองหนองคาย จ.หนองคาย



2. เพื่อการวิเคราะห์อิทธิพลของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อระดับจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาใน อ.เมืองหนองคาย จ.หนองคาย

การทบทวนวรรณกรรม

การเป็นผู้ประกอบการ ได้มีผู้ทำการอธิบายมาหลายครั้ง ตามความหมายต่างๆ จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถสรุปได้ว่า การเป็นผู้ประกอบการ คือ กระบวนการคิดในการใช้เหตุผลของบุคคลภายใต้ข้อจำกัดของโอกาสต่างๆ และลักษณะของคน เช่น ภาวะผู้นำ การใช้เทคโนโลยี และจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ มาเป็นวิธีการดำเนินการเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ทั้งหมดนี้เป็นความสามารถระดับบุคคลที่จำเป็นของแต่ละองค์กรที่ต้องการอันเป็นคุณสมบัติที่น่าพองค์กรให้ประสบความสำเร็จ

จิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Mindset) ได้ถูกเสนอมาเป็นครั้งแรกในหนังสือ New venture creation: entrepreneurship of the 21st century 1st edition (Timmons, J.A., 1977) สามารถสรุปได้ว่า จิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ เป็นลักษณะทางจิตวิทยาของคนที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการ ทั้งจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการไม่ได้เกิดโดยธรรมชาติแต่เพียงอย่างเดียว แต่เกิดได้โดยการได้ด้วยการอบรม การเรียนรู้ และการให้กำลังใจจากบุคคลรอบข้างในอดีต เป็นสารสนเทศระดับบุคคลที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ และความสามารถตัดสินใจ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ คือ ทักษะคิด พฤติกรรม ความสามารถในการจัดการ และใช้ประสบการณ์ของตนเอง

ดังนั้น จิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการมีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความผูกพันของผู้ประกอบการ 2) ความกล้าในการทำสิ่งใหม่ 3) ภาวะผู้นำ 4) กระตือรือร้นแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ 5) ความสามารถในการปรับตัวขณะที่เผชิญกับความเสี่ยง ความคลุมเครือ หรือความไม่แน่นอน 6) ความคิดสร้างสรรค์ ความมั่นใจในตนเอง และ 7) แรงบันดาลใจ

(McGrath, R.G. & MacMillan, I.C., 2000) ได้ให้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแสวงหาโอกาสในมุมมองของจิตวิญญาณของผู้ประกอบการว่า คนที่มีศักยภาพเป็นผู้ประกอบการต้องมีพฤติกรรมทางจิตวิทยา 5 ปัจจัยดังต่อไปนี้ 1) ความกระตือรือร้นในการแสวงหาโอกาสใหม่ๆ 2) การสามารถแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ 3) การเรียนรู้การเลือกโอกาสทางธุรกิจที่สอดคล้องกับ



เป้าหมาย 4) การใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อการตอบสนองโอกาสใหม่ 5) การสร้างแรงบันดาลใจต่อผู้มีส่วนร่วมเพื่อสร้างเป้าหมายเดียวกัน

ในความหมายของจิตวิทยาของการเป็นผู้ประกอบการยังมีลักษณะเป็นนามธรรม ดังนั้น (Shen, Z. & Wang P., 2013) ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมจากทฤษฎีของ (Timmons J.A. & Spinelli, S., 2008) และ (McGrath, R.G. & MacMillan, I.C., 2000) เพื่อสร้างแบบสอบถามในการวัดเพื่อวัดระดับจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษา ในรูปแบบของตัวแปรย่อยๆ ที่เกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ตัวแปรของ Entrepreneurial Mindset

ชื่อย่อ	ความหมาย
CM1	มีวิธีการเพิ่มพูนความรู้
CM2	มีข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและนโยบาย
CM3	มีวิธีการเข้าถึงแหล่งเงินทุน
CM4	มีความเข้าใจด้านการตลาด
AD1	ความเข้าใจความเสี่ยง
AD2	ความเข้าใจเทคโนโลยี
AD3	ความสามารถปรับตัว
LD1	ความสามารถการรับรู้ลักษณะงาน
LD2	ความสามารถการรวบรวมข้อมูล
LD3	ความสามารถในการจัดงาน
LD4	การมีจริยธรรมทางธุรกิจ
OP1	การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาตนเอง
OP2	การติดตามข่าวสารทางธุรกิจ
MO1	เพื่อการพัฒนาศักยภาพ
MO2	เพื่อความท้าทายต่อชีวิต
MO3	เพื่อความเป็นอิสระ
MO4	เพื่อการสร้างงาน
CR1	การมีความคิดสร้างสรรค์
CO1	กล้าทำสิ่งใหม่



จิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) ได้ถูกกล่าวถึงครั้งแรกโดยการกล่าวสุนทรพจน์ของ Martin Seligman ในการประชุมวิชาการประจำปี 1998 ของสมาคมจิตวิทยาแห่งอเมริกัน ซึ่งเป็นประธานของสมาคมจิตวิทยาอเมริกันในขณะนั้น เสนอว่า การพัฒนาของจิตวิทยาในช่วงศตวรรษที่ 20 มุ่งเน้นทางด้านจิตวิทยาเชิงลบหรือความผิดปกติทางจิตวิทยาเป็นหลัก ในขณะที่นักวิจัยให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกน้อยมาก (Seligman, M., 2002)

(Luthans, F., Luthans, K.W., & Luthans, B.C., 2004) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจิตวิทยาเชิงบวกและพฤติกรรมองค์กรในเชิงบวก (Positive Organizational Behavior: POB) ภายใต้แนวคิด "เป็นองค์กรที่ประกอบด้วย คนในองค์กรต้องมั่นใจในตัวเอง มีความหวังในการพัฒนาในสิ่งที่ดีกว่า ต้องมีความอดทน และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดี สามารถวัดได้ ทำการพัฒนาและการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อทำการปรับปรุงให้แก่การทำงานวันนี้ได้รับประสิทธิภาพมากขึ้น" ในการศึกษาครั้งนั้นเป็นการ เสนอแนวคิดใหม่ที่เน้นแรงขับเคลื่อนของจิตเชิงบวกของมนุษย์เป็นหลัก และตั้งชื่อว่า "ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก (Psychological Capital: PsyCap)" ประเด็นที่น่าสนใจของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก คือ แนวคิดนี้สามารถประยุกต์ใช้กับบุคคลทั่วไปที่ไม่จำกัดเพียงในกลุ่มผู้ป่วยหรือบุคคลที่มีพยาธิสภาพทางจิตเท่านั้น

นอกจากนั้น Luthans ยังได้อธิบายว่า จิตวิทยาเชิงบวกนี้ประกอบด้วยคุณลักษณะเฉพาะตัว คือ เป็นคุณลักษณะที่สามารถวัดแบบสภาวะ (State-Like) ได้ เป็นสภาวะจิตใจเชิงบวกที่สามารถเรียนรู้ ปรับปรุง และพัฒนาเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้ สามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมได้ และสามารถจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้ (Nelson, D., & Cooper, C. L., 2007) (Turner, N., Barling, J., and Zaharatos, A., 2002) ซึ่งประกอบด้วย 4 ปัจจัยได้แก่ 1) การรับรู้ความสามารถของตน (PA) 2) ความหวัง (OT) 3) การมองโลกในแง่ดี (HP) และ 4) การฟื้นฟูกำลังใจ (RE) โดยสามารถแสดงเป็นตัวแปรย่อยได้ ดังนี้



ตารางที่ 2 ตัวแปรของ Psychological Capital

ชื่อย่อ	ความหมาย
PA1	เชื่อว่าสามารถหาทางออกระยะยาว
PA2	เชื่อว่าสามารถประสานงานกับบุคคลอื่น ๆ
PA3	เชื่อว่าสามารถทำงานใหม่ ๆ ได้
PA4	เชื่อว่าสามารถรับแรงกดดันและสถานการณ์ที่ท้าทาย
PA5	เชื่อว่าสามารถบรรลุเป้าหมายของตนเองได้
PA6	เชื่อว่าสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ
OT1	การเป็นคนมองโลกในแง่ดี
OT2	เชื่อว่าทุกปัญหามีทางออก
OT3	การมองโลกในแง่บวก
OT4	เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น
OT5	เชื่อว่าประสบความสำเร็จในอนาคต
OT6	สามารถจัดการเรื่องต่าง ๆ
HP1	สามารถสร้างพลังใจในตนเอง
HP2	สามารถสร้างทางเลือก
HP3	สามารถทำการพัฒนา
HP4	มีความมุ่งมั่น
HP5	มีความหวัง
RE1	สามารถจัดการปัญหายาก ๆ
RE2	เผชิญความตึงเครียด
RE3	มีความพยายามใหม่
RE4	มีความสามารถทำให้สำเร็จ
RE5	เผชิญหน้าความยากลำบาก
RE6	เผชิญความผิดหวัง

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของตัวแปร ซึ่งมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้



การกำหนดประชากรเป้าหมายและขนาดตัวอย่าง

ใน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีสถาบันที่สอนระดับอาชีวศึกษาของรัฐ ที่ต้องดำเนินการอยู่ภายใต้นโยบายเดียวกันจากกรมอาชีวศึกษาจำนวน 3 แห่ง คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย วิทยาลัยอู่ต่อเรือ จังหวัดหนองคาย และ วิทยาลัยเทคนิคหนองคายเปิดการเรียนการสอนอยู่ในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง การวิจัยในครั้งนี้กำหนดเป้าหมายการวิจัยที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เนื่องจากเป็นระดับที่พร้อมเข้าสู่ตลาดงานและมีประสบการณ์ในการเรียนรู้การทำงาน

การกำหนดขนาดตัวอย่าง ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างแบ่งได้ตามชั้นปีการศึกษา 2 ชั้นปี เพื่อให้จำนวนตัวอย่างที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลตามกฎหัวแม่มือ (Rule of Thumb) ให้เพียงพอในการวิเคราะห์ซึ่งที่เป็น 300 ตัวอย่างขึ้นไป การเก็บตัวอย่างโดยทั่วถึงปีการศึกษาแต่ละชั้นได้รับความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นต่อผลการวิจัย ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงทำการสุ่มตัวอย่างชั้นต่ำของแต่ละปีการศึกษา เป็น 300 ตัวอย่าง ดังนี้

ชั้นปีที่ 1 = 150 ตัวอย่าง

ชั้นปีที่ 2 = 150 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย การตรวจสอบความเที่ยงตรงการใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คนให้ความคิดเห็นและปรับปรุงคำถามให้เป็นภาษาไทยที่สร้างความเข้าใจต่อกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุดเพื่อนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามที่เหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ใช้แบบสอบถามปลายปิดเป็นแบบ Rating Scale เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการประยุกต์แบบประเมินต้นทุนทางจิตวิทยา (PCQ) ของ (Luthans, F., & Youssef, C.M., 2007)) ที่รวมทั้งหมด 4 องค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยา และแบบประเมินจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการของ Shen (2013) ที่รวมทั้งหมด 7 องค์ประกอบ แบบสอบถามได้ทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่น ด้วยค่าสัมประสิทธิ์



Cronbach's alpha พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.592 จนถึง 1.000 แสดงว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยทางด้านจิตวิญญาณการเป็นผู้ประกอบการและปัจจัยทางด้านจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อตรวจสอบการจัดกลุ่มปัจจัย เนื่องจากการทดสอบนี้ ยังมีหลักฐานทางการศึกษาอยู่น้อยเกี่ยวกับการยืนยันองค์ประกอบของทั้ง 2 ปัจจัย จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างแบบลำดับที่ 2 (Second Order) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้ง 2 กลุ่ม

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นการใช้เทคนิคการหมุนแกน Orthogonal แบบ Verimax เพื่อให้ได้ค่าที่เหมาะสมกับข้อมูล โดยเริ่มต้นจากการพิจารณาความพอเพียงของจำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่ให้ข้อมูลสมบูรณ์จากกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 291 ชุด และทำการจัดกลุ่มตัวแปรใหม่ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้เครื่องมือทางสถิติ ซึ่งจำนวนตัวอย่างเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือจากค่า $KMO=0.882$ มากกว่า 0.600 แล้วจึงใช้วิธีการตั้งชื่อองค์ประกอบใหม่ก่อนการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง

การอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการวิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model) ด้วยวิธีการ Partial Least Square Path Modeling (PLS-PM) โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการคำนวณครั้งนี้ คือ WarpPLS 6.0 เพื่อทำการวิเคราะห์ในความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ



ผลการวิจัย

วิเคราะห์องค์ประกอบ โดยการพิจารณาค่า Eigen Value ด้วยวิธีการหมุนแกนแบบ Varimax พบว่า เมื่อพิจารณาค่า Eigen Value ที่มากกว่า 1.00 ทูทางจิตวิทยาเชิงบวกมีอยู่ 5 ค่า ดังตารางที่ 3 แสดงว่าสามารถจัดกลุ่มปัจจัยต่างๆ ได้ 5 ปัจจัย

ตารางที่ 3 Initial Eigen values ของทูทางจิตวิทยาเชิงบวก

	Initial Eigen Values		
	Total	% of Variance	Cumulative %
1	6.672	29.010	29.010
2	1.669	7.255	36.265
3	1.514	6.581	42.846
4	1.325	5.760	48.606
5	1.092	4.748	53.354
6	0.999	4.345	57.699
7	0.864	3.755	61.453

ส่วนจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการมีเป็น 4 ค่า ดังตารางที่ 4 แสดงว่าสามารถจัดกลุ่มได้ 4 ปัจจัย

ตารางที่ 4 Initial Eigen values ของจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ

	Initial Eigen Values		
	Total	% of Variance	Cumulative %
1	6.206	32.665	32.665
2	2.251	11.847	44.513
3	1.283	6.751	51.264
4	1.008	5.305	56.569
5	0.816	4.297	60.866
6	0.801	4.213	65.080



จากนั้น จึงพิจารณาค่า Loading ของแต่ละตัวแปรที่มีต่อปัจจัยต่าง ๆ เพื่อแสดงถึงระดับความสำคัญของตัวแปรที่มีต่อแต่ละปัจจัย มีเกณฑ์การพิจารณาค่า Loading ของตัวแปรที่มีค่ามากที่สุดเมื่อเทียบกับทุกปัจจัย โดยต้องมีค่า Loading มากกว่า 0.400 เพื่อแสดงถึงการจัดเข้าปัจจัยของตัวแปรดังตารางที่ 5 และ ตารางที่ 6

ตารางที่ 5 การจัดกลุ่มตัวแปรของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก

ตัวแปร	ปัจจัย				
	1	2	3	4	5
PA1	.773	.129	.015	.093	.079
PA2	.674	.222	.174	.100	-.090
PA3	.669	.260	.162	.018	.006
PA4	.615	-.056	.105	.247	.164
PA5	.460	.338	.365	.102	-.018
HP4	.031	.701	.175	.263	.083
HP3	.202	.623	.082	.310	.058
HP2	.314	.565	.231	-.019	.069
HP1	.282	.510	.255	-.011	.255
PA6	.273	.480	.374	.179	.082
OT2	.031	.125	.732	.091	-.089
OT5	-.007	.312	.644	.177	-.013
OT4	.184	.082	.565	.090	.271
OT3	.150	.062	.532	.098	-.126
OT1	.254	.171	.523	.230	.038
HP5	.056	.483	.487	.101	.027
RE4	.121	.332	.056	.742	-.016
RE3	-.035	.243	.157	.674	.076
RE5	.231	.048	.341	.609	.030
RE6	.245	-.262	.250	.552	.286
OT6	.376	.384	.100	.466	.039
RE2	-.063	.019	-.024	.074	.830
RE1	.170	.280	-.065	.085	.746



จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยที่ 1 ของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก ประกอบด้วย ตัวแปร PA1 PA2 PA3 PA4 และ PA5 ปัจจัยที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปร HP4 HP3 HP2 HP1 และ PA6 ปัจจัยที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปร OT5 OT4 OT3 OT1 และ HP5 ปัจจัยที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปร RE4 RE3 RE5 RE6 และ OT6 ปัจจัยที่ 5 ประกอบด้วยตัวแปร RE2 และ RE1

ตารางที่ 6 การจัดกลุ่มตัวแปรของจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ

ตัวแปร	ปัจจัย			
	1	2	3	4
LD1	.684	.263	.200	.155
OP1	.643	.102	-.046	.371
AD1	.614	.383	.191	.010
OP2	.547	-.056	.340	.249
AD2	.512	.227	.233	.102
CO1	.494	.150	.259	.186
AD3	.172	.786	.131	.006
LD4	-.006	.726	.081	.349
CR1	.155	.676	-.029	.241
LD3	.232	.625	.259	.183
CM2	.370	.554	-.026	.290
CM1	.167	.070	.817	.011
CM3	.073	.189	.771	.123
CM4	.386	.028	.702	-.071
MO3	.502	.037	.559	.060
MO2	.161	.174	-.091	.783
MO1	-.009	.235	.320	.675
MO4	.317	.157	.102	.639
LD2	.238	.222	-.031	.593



จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยที่ 1 ของจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ตัวแปร LD1 OP1 AD1 OP2 AD2 และ CO1 ปัจจัยที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปร AD3 LD4 CR1 LD3 และ CM2 ปัจจัยที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปร CM1 CM3 CM4 และ MO3 ปัจจัยที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปร MO2 MO1 MO4 และ LD2

หลังจากการจัดกลุ่มตัวแปรทั้งสองปัจจัยแล้ว ยังต้องทำการปรับปรุงสมการด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Wrap PLS 6.0 ไปด้วยเพื่อการตั้งชื่อปัจจัยใหม่ให้เป็นการสะท้อนถึงความหมายโดยรวมของตัวแปรที่เข้ากลุ่มได้จริง จนได้สมการโครงสร้างที่เหมาะสมซึ่งการตั้งชื่อใหม่ดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก

ปัจจัยที่ 1 ตั้งชื่อได้ว่า การมองโลกในแง่ดี (Optimism) ประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือ

- 1) เชื่อว่าทุกปัญหามีทางออก (OT2)
- 2) เชื่อว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (OT4)
- 3) เชื่อว่าจะประสบความสำเร็จในอนาคต (OT5)

ซึ่งการมองโลกในแง่ดี หมายถึง การที่บุคคลมีความเชื่อว่า ทุกอย่างสามารถมีทางออกได้ในอนาคตและจะมีการเปลี่ยนในทางที่ดีขึ้น จนนำไปสู่ความสำเร็จตามที่ต้องการ

ปัจจัยที่ 2 ตั้งชื่อได้ว่าการจัดการทรัพยากร (Resource management) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ

- 1) เชื่อว่าสามารถหาทางออกระยะยาว (PA1)
- 2) เชื่อว่าสามารถประสานงานกับบุคคลอื่นๆ (PA2)

ซึ่งการจัดการทรัพยากร หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ รวมการใช้สัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อการหาทางออกของปัญหาในระยะยาว

ปัจจัยที่ 3 ตั้งชื่อได้ว่าการพัฒนาตนเอง (Self-development) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ

- 1) สามารถทำการพัฒนา (HP3)
- 2) มีความมุ่งมั่น (HP4)



การพัฒนาตนเอง หมายถึง การพัฒนาตนเองอย่างมุ่งมั่น และต่อเนื่องให้มีความสามารถด้านต่าง ๆ

ปัจจัยที่ 4 ตั้งชื่อได้ว่าความสำเร็จ (Successfulness) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ

- 1) มีความพยายามใหม่ (RE3)
- 2) มีความสามารถให้สำเร็จ (RE4)

ซึ่งความสำเร็จหมายถึง ความพยายามของบุคคลที่จะนำไปความสำเร็จ แม้จะต้องเริ่มต้นดำเนินการใหม่ก็ก็ตาม

ปัจจัยที่ 5 ตั้งชื่อได้ว่าการจัดการปัญหา (Problem Solving) ประกอบด้วย

- 1) สามารถจัดการปัญหาที่ยุ่งยาก (RE1)
- 2) เผชิญหน้าความตึงเครียด (RE2)

ซึ่ง การจัดการปัญหา หมายถึง มีความเชื่อมั่นว่า มีความสามารถในการจัดการทางอารมณ์ และความเครียดในขณะที่ต้องเผชิญความท้าทาย หรือปัญหาที่ต้องใช้ความพยายามในการจัดการ

ปัจจัยด้านจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ

ปัจจัยที่ 1 ตั้งชื่อได้ว่าข้อมูลทางธุรกิจ (Business Information) ประกอบด้วย 1 ตัวแปร คือ ความสามารถรวบรวมข้อมูล (LD2) ซึ่งข้อมูลทางธุรกิจ หมายถึง มีความสามารถในการทำการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำธุรกิจ

ปัจจัยที่ 2 ตั้งชื่อได้ว่าความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ

- 1) ความสามารถปรับตัว (AD3)
- 2) การทำสิ่งใหม่ (CO1)

หมายถึง มีความกล้าที่ทำอะไรใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่ 3 ตั้งชื่อได้ว่าการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ

- 1) เพื่อความท้าทายต่อชีวิต (MO2)



2) เพื่อความเป็นอิสระ (MO3)

หมายถึง การทำธุรกิจเพราะมีความกล้าในการตั้งเป้าหมายของตนเอง ที่เป็นอิสระทางความคิดไม่ยึดติดกับสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อเป้าหมายของตนเอง

ปัจจัยที่ 4 ตั้งชื่อได้ว่าสารสนเทศ (Information) ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ

1) มีวิธีเพิ่มพูนความรู้ (CM1)

2) มีข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและนโยบาย (CM2)

หมายถึง การเรียนรู้วิธีใหม่เพิ่มพูนความรู้ของตนเองในด้านต่างๆ ตลอดจนการติดตามข้อมูลทางด้านการเมืองและกฎหมาย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตัวแบบเชิงโครงสร้างแสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ สมการโครงสร้างนี้เป็นสมการโครงสร้างอันดับที่ 2 (Second Order) ที่เป็นสมการเส้นตรง

ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของสมการโครงสร้างมีค่าทางสถิติที่แสดงความเที่ยงตรงของมาตรวัดในสมการ คือ

Average path coefficient (APC) = 0.458, $P < 0.001$ แสดงให้เห็นระดับอิทธิพลโดยเฉลี่ยของสมการและมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า 0.05

Average R-squared (ARS) = 0.487, $P < 0.001$ แสดงให้เห็นระดับความสามารถในการอธิบายตัวแปร Intent เฉลี่ยของสมการ ซึ่งมากกว่า 0.20 อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า 0.05

Average block VIF (AVIF) = 1.287 มีค่าน้อยกว่า 3.3

Average full collinearity VIF (AFVIF0) = 3.254 มีค่าน้อยกว่า 3.3

Tenenhaus GoF (GoF) = 0.589 มีค่าเกินกว่า 0.36 แสดงว่าตัวแบบมีคุณภาพ

Nonlinear bivariate causality direction ratio (NLBCDR) = 1.000 สูงกว่าเกณฑ์ที่ 0.7

จากค่าสถิติต่าง ๆ สรุปได้ว่า สมการโครงสร้างในภาพรวมนั้นมีความเที่ยงตรงในมาตรวัดเพื่อแสดงรายละเอียดของสมการได้ดังตาราง ที่ 7 และตารางที่ 8



ตารางที่ 7 โครงสร้างสมการและสัมประสิทธิ์ของสมการโครงสร้าง

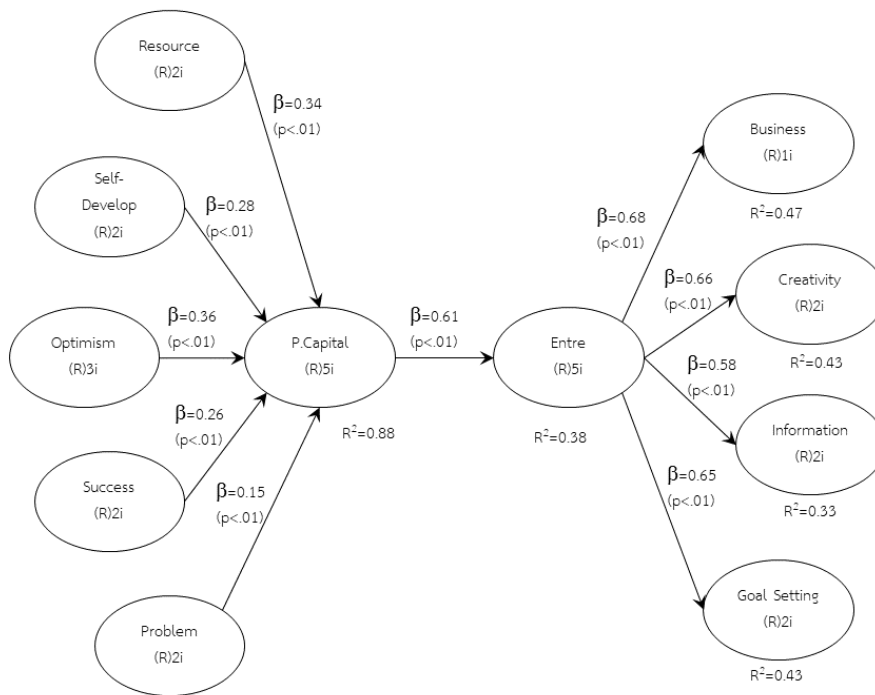
	Resource	Self-De	Optimism	Success	Problem	Business	Creativity	Informa	Goal-S	*P.Capital	*Entre
Resource											
Self-De											
Optimism											
Success											
Problem											
Business											0.684 (<0.00)
Creativity											0.658 (<0.00)
Informa-											0.577 (<0.00)
Goal-S											0.652 (<0.00)
P.Capital	0.341 (<0.001)	0.277 (<0.00)	0.365 (<0.00)	0.260 (<0.00)	0.152 (0.004)						
Entre										0.615 (<0.00)	

ตารางที่ 8 ค่าสถิติต่าง ๆ ของสมการโครงสร้าง

	Resource	Self-De	Optimism	Success	Problem	Business	Creativity	Informa	Goal-S	*P. Capital	*Entre
R ²						0.468	0.433	0.333	0.425	0.885	0.378
Adjusted R ²						0.466	0.431	0.331	0.423	0.883	0.376
CR											
Composite reliab.	0.857	0.846	0.797	0.850	0.830	1.000	0.853	0.865	0.836	0.841	0.852
AVE	0.750	0.733	0.567	0.740	0.710	1.000	0.744	0.762	0.718	0.529	0.593
Full Collin. VIFs	2.269	0.262	2.450	2.063	1.348	2.181	2.259	1.872	2.105	9.719	7.272



สามารถแสดงดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 สมการโครงสร้างความสัมพันธ์

สรุปและอภิปรายผล

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงสมการโครงสร้างที่แสดงถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา อ.เมือง จ.หนองคายพบว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการอยู่ 5 ปัจจัย เรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์จะเป็น 1) การมองโลกในแง่ดี ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.36 2) การจัดการทรัพยากร ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.34 3) การพัฒนาตนเอง ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.28 4) ความสำเร็จ ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.26 และ 5) การจัดการปัญหา ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.15 ทั้ง 5 ปัจจัยนี้ถือเป็นองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นได้ชัดว่า ปัจจัยที่สร้างความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดหนองคาย คือ การสร้างให้นักศึกษารู้จักการจัดการ และการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ของตนเอง อันเป็นการสร้างความมั่นใจในการดำเนินการเรื่อง



ต่างๆ และที่น่าสนใจในผลการศึกษา คือ การมองโลกในแง่ดี มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ อันเนื่องมาจากการผู้ประกอบการโดยปกติแล้วจะต้องเผชิญกับความผิดหวังหรือความล้มเหลวในการทำงาน ทั้งนี้จากสาเหตุนานาประการ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการเป็นผู้ที่แสวงหาความสำเร็จอยู่ตลอดเวลา การที่มีจิตใจที่เข้มแข็งด้วยการมองโลกในแง่บวก จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ

ในอีกทางหนึ่ง องค์ประกอบของจิตวิญญาณของผู้ประกอบการก็ได้รับอิทธิพลจากทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกเป็น 4 ปัจจัย เรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์จะเป็น 1) ข้อมูลทางธุรกิจ ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.68 2) ความคิดสร้างสรรค์ ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.66 3) การตั้งเป้าหมาย ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.65 และ 4) สารสนเทศ ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.58

ส่วนอิทธิพลจากทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกต่อจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.61

ดังนั้น โดยสรุปจากสมการโครงสร้างได้ว่า การพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก สามารถทำให้ระดับจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาได้เพิ่มมากขึ้น

อีกประเด็นที่น่าสนใจจากการวิจัยครั้งนี้ คือ ทุนทางจิตวิทยาทางบวก (Luthans, F., & Youssef, C.M., 2017) ซึ่งเสนอเรื่องการ หมวดเป็น 4 ด้าน คือ การรับรู้ความสามารถของตน ความหวังการมองโลกในแง่ดี และการฟื้นฟูกำลังใจ แต่นอกจากการมองโลกในแง่ดีที่เป็นปัจจัยเพิ่มเติมเข้ามาในสมการแล้วนั้น ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีอยู่สำหรับนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา อ.เมือง จ.หนองคาย ยังประกอบด้วยการจัดการทรัพยากรการพัฒนาตนเอง ความสำเร็จ และอีก การจัดการปัญหาแล้วหันมาพิจารณาจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ (Shen, 2013) ได้มีการเสนอเรื่องการจัดหมวดหมู่เป็น 7 ด้าน คือความผูกพันต่อองค์กรของผู้ประกอบการ ความสามารถในการปรับตัวตอนที่เผชิญกับความเสี่ยง กระตือรือร้นแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ ภาวะผู้นำ แรงจูงใจที่เกิดเพราะต้องการเหนือกว่าคนอื่น ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการปรับตัวและความกล้าในการทำสิ่งใหม่ใหม่ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยด้านจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการเหลือ เพียง 4 ด้าน นอกจากความคิดสร้างสรรค์ยังเป็นปัจจัยที่ยังคงอยู่ ข้อมูลทางธุรกิจการตั้งเป้าหมาย และสารสนเทศทั้งก็เป็นปัจจัยใหม่ ๆ ที่ได้พบจากการวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา อ.เมือง จ.



หนองคาย ดังนั้นจึงสามารถเห็นได้ว่า ความแตกต่างของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ประสบการณ์ทำงาน ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลให้ต่อทัศนคติพฤติกรรม ความสามารถในการจัดการ และการใช้ประสบการณ์ของตนเองของนักศึกษาให้ต่างกับคนที่ทำงานไปแล้ว แล้วก็จะทำให้องค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก และจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการของบุคคลแต่ละระดับไม่เท่ากัน ตอนที่ทำการปรับปรุง ก็ต้องปรับปรุง ด้วยทิศทางที่แตกต่างกัน

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ในปัจจัยที่จะส่งผลให้ต่อจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาประเด็นการมองโลกในแง่ดีจะเป็นลำดับที่ 1 หลังจากนั้นเป็นประเด็นความสามารถในการจัดการทรัพยากร ส่วนประเด็นการพัฒนาดตนเอง และความสำเร็จถือเป็นลำดับที่ 3 และลำดับที่ 4 สำหรับสถานการศึกษาและองค์กรต่าง ๆ ที่สนใจทำการพัฒนาจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการให้นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ต้องพิจารณาถึงประเด็นที่ดังกล่าวแล้วตามลำดับ

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ 1) การสร้างสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการของบุคคลที่มีฐานะแตกต่างกับนักศึกษาอาชีวศึกษา เช่นนักศึกษาอุดมศึกษา เป็นต้น เพื่อตรวจสอบว่าองค์ประกอบของแต่ละปัจจัยสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันจะมีความแตกต่างจริงหรือไม่ และ 2) ทำการเปรียบเทียบสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่เหมือนกันเพื่อหาความแตกต่างและทำการวิเคราะห์ต่อไปเพื่อหาวิธีที่แตกต่างกันสำหรับการพัฒนาจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557. (12 กันยายน 2557). ราชกิจจานุเบกษา.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2540). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.



- พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร,ป.ธ.9). (2545). *โลกที่ปณี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า .
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย* . กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุชาติ ไตรภพสกุล และ สหทัยา ชูชาติพงษ์. (ม.ป.ป.). *แบบจำลองการพัฒนาสังคมความเป็นผู้ประกอบการและนวัตกรรมในประเทศไทย*. วารสารนักบริหาร, 34(2), 26-36.
- Jensen, S.M. & Luthans, F. (2006). *Relationship between entrepreneurs' psychological capital and their authentic leadership*. Journal of Manageria, 18(2), 254-273.
- Kelley, D.J., Singer, S., and Herrington, M. (2012). *The global entrepreneurship monitors*. Global Report, GEM 2011.
- Luthans, F., & Youssef, C.M. (2007). *Emerging positive organizational behavior*. Journal of Management(3), 321-349.
- Luthans, F., & Youssef, C.M. (2017). *Psychological capital: an evidence-based positive approach*. Annual review of organizational psychology and organizational behavior. 4.
- Luthans, F., Luthans, K.W., & Luthans, B.C. (2004). *Positive psychological capital beyond human and social capital*. Business horizons, 47(1), 45-50.
- McGrath, R.G. & MacMillan, I.C. (2000). *In The entrepreneurial mindset: strategies for continuously creating opportunity in an age of uncertainty* (p. 284). Working paper series (Snider entrepreneurial center).
- Nelson, D., & Cooper, C. L. (2007). *Positive organizational behavior accentuating the positive at work*. Thousand Oaks, CA Sage.
- Seligman, M. (2002). *Authentic Happiness: Using the New Positive Psychology to Realize Your Potential for Lasting Fulfillment*. NY: Free Press.
- Shen, Z. & Wang P. (2013). *The advance in the studies of the mental mechanisms of entrepreneurship and the entrepreneurial mental model's structure*.



Journal of shanghai normal university (philosophy & social sciences edition), 42(1), 83-90.

The Quality Assurance Agency for Higher Education. (2012). *Enterprise and entrepreneurship education: Guidance for UK higher education providers*. Retrieved May 25, 2017, from www.qaa.ac.uk

Timmons J.A. & Spinelli, S. (2008). *In New venture creation, entrepreneurship for the 21st century, 8th edition*. McGraw-Hill higher education.

Timmons, J.A. (1977). *New venture creation: entrepreneurship of the 21st century*, 8th edition, McGraw-Hill higher education.

Turner, N., Barling, J., and Zaharatos, A. (2002). *Positive psychology at work*. In Snyder C. R. & Lopez S. (Eds.). *In Handbook of positive psychology* (pp. 715-728).

Wang, J. (2014). *The study about the relationship between college students' psychological capital and entrepreneurship*. Intension china university of geosciences (Beijing).